

Śluzowce Puszczy Białowieskiej. Część I. Śluzowce z Rezerwatu Północnego.

(The Myxomycetes of the Great Białowieża-Forest. Part. I.
Slime-moulds from the Northern Protected Territory).

Napisał

JERZY JAROCKI.

Jedynym dotychczas źródłem naszych wiadomości o śluzowcach białowieskich były dwie prace mykologiczne Franciszka Błońskiego zamieszczone w Pamiętniku Fizjograficznym z r. 1888 i 1889. Błoński przytacza w nich 24 gatunki śluzowców zebranych w r. 1887 i 1888 na terenach Puszczy Białowieskiej, Ładzkiej i Świsłockiej. Nie wielki zbiorek z tych miejscowości znajduje się w Zakładzie Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego¹⁾.

Zorganizowane podczas wojny przez dowództwo armji niemieckiej badanie Puszczy Białowieskiej dostarczyło obfitego materiału przyrodniczego, przechowywanego w różnych muzeach niemieckich. Niewątpliwie były zbierane i śluzowce. O ile mi jednak wiadomo, dotychczas nie ogłoszono żadnej publikacji dotyczącej tych organizmów. Dr F. Steinecke w artykule „Die Kryptogamen im Urwalde“ (14) wspomina o kilku pospolitych gatunkach notowanych już przez Błońskiego.

Podczas kilkakrotnego pobytu w Białowieży w r. 1922 i 1923, zbierałem śluzowce przeważnie w t. zw. Rezerwacie północnym, który dzięki warunkom ekologicznym stanowi idealny teren dla rozwoju licznych saprobiontów — grzybów i śluzowców. Przygodnie zbierałem i w innych częściach Puszczy Białowieskiej. Myślą przewodnią moich badań były obserwacje nad wpływem normalnego środowiska na rozwój śluzowców, zależność ich od typu formacji leśnych oraz ustalenie składu gatunkowego.

¹⁾ Przy rewizji zbioru Błońskiego sprostowałem kilka błędnych oznaczeń.

Wynikiem dotychczasowej pracy w ostatnim kierunku jest wykaz niniejszy obejmujący 80 gatunków.

Jako nowe dla Polski przybywają następujące śluzowce:

Badhamia foliicola Lister.

Badhamia lilacina Rost.

Physarum leucopus Link.

P. connatum Lister.

Fuligo muscorum Alb. et Schw.

Diderma niveum Macb. subsp. *deplanatum* List.

Stemonitis flavogenita Jahn.

Comatricha irregularis Rex.

Cribraria intricata Schrad.

Lycogala conicum Pers.

Gatunki oznaczone gwiazdką są nowe dla Puszczy Białowieskiej.

Panu Dr Fr. Skupieńskiemu składam serdeczne podziękowanie za łaskawe sprawdzenie niektórych oznaczeń. Praca niniejsza wykonana została częściowo z zasiłku udzielonego przez Wydział Nauki Ministerstwa W. R. i O. P.

Subclassis I. Exosporeae.

Ordo Ceratiomyxaceae.

1. *Ceratiomyxa fruticulosa* Macbr. Bardzo pospolita na całym obszarze Rezerwatu na wilgotnych, gnijących kłodach i pniach. VII—VIII—1922, VIII—IX—1923. Notowana na *Picea excelsa*, *Pinus silvestris*, *Quercus pedunculata*, *Carpinus betulus*, *Tilia ulmifolia*, *Alnus glutinosa*, *Betula verrucosa*, *Acer platanoides*, *Ulmus campestris* i *Populus tremula*. — Błóński (2) str. 66. — *Ceratium mucidum* (Pers.).

— var. *porioides* List. W podobnych warunkach jak forma typowa, ale znacznie rzadsza. — Błóński (2) str. 66. — *Ceratium porioides* Alb. et Schw.

Subclassis II. Endosporeae.

Ordo Physaraceae.

*2. *Badhamia foliicola* Lister. W niewielkiej ilości w parku pałacowym, na opadłych, gnijących szyszkach *Picea excelsa*. VIII—1922. Nowa dla Polski. Rozm. geogr.: Anglja, Francja, Szwajcarja, Szwecja, Portugalja, Rumunja.

*3. *Badhamia lilacina* Rost. Rezerwat, oddz. 317. Torfowisko śródleśne. Bardzo obficie w kilku miejscach na żdźbłach roślin tra-

wiastych, na żywym *Sphagnum*, na *Vaccinium oxycoccos* i na suchych gałązkach *Pinus silvestris*. Na kępach torfowca pięknie wykształcone żółte plazmodja. 30—VIII—1923. Rozm. geograf.: Anglja, Niemcy, Szwecja, Rumunja, Stany Zjednoczone. W Polsce dotychczas nie notowana.

*4. *Physarum leucopus* Link. Rezerwat, oddz. 398. W niewielkiej ilości na *Leucodon sciuroides*. VIII—1922. Gatunek dla Polski dotychczas nie podawany.

*5. *Physarum sulphureum* Alb. et Schw. Rezerwat, oddz. 400. W niewielkiej ilości na suchych liściach i kawałkach kory dębowej. 25—VIII—1923. Dość rzadki śluzowiec, u nas znany dotychczas tylko z Żydatycz w Małopolsce (Krupa) i Międzyrzeca (B. Eichler).

*6. *Physarum viride* Pers. Rezerwat, oddz. 284. W paru okazach na zbutwiałym pniu *Quercus pedunculata* 30—VIII—1923.

— var. *incanum* Lister. Rezerwat, oddz. 370. W niewielkiej ilości na kawałku zbutwiałego drzewa dębowego. 9—IX—1923.

7. *Physarum nutans* Pers. Jeden z najpospolitszych śluzowców w Puszczy Białowieskiej. Rezerwat, oddz. 399, 400, 371, 341, 342, 315. Na starych pniach *Carpinus betulus*. Oddz. 398, 369, 258, 318. Na zbutwiałych kłodach *Betula verrucosa*, oddz. 373, 374, 370. Na suchych gałęziach *Pinus silvestris*, oddz. 316, 317, 286. Na starych pniach *Picea excelsa*, oddz. 369. Na *Corticium* sp. VII—VIII—1922, VIII—IX—1923.

— subsp. *leucophaeum* List. Rezerwat, oddz. 342. Na korze *Carpinus betulus*. IX—1923. — Błoński (2) str. 68. Wskazany dla Puszczy Ładzkiej.

*8. *Physarum compressum* Alb. et Schw. Rezerwat, oddz. 400. Na gnijącej słomie. 23—IX—1923, oddz. 341. Na korze zbutwiałej szczapy *Carpinus betulus*. 27—IX—1923, oddz. 286. Na gnijących liściach. 29—IX—1923.

*9. *Physarum connatum* List. Rezerwat, oddz. 341, 314, 315. Na starych szczapach *Carpinus betulus*. IX—1923. Gatunek zbliżony do *P. compressum*, w Polsce dotychczas nie znajduwany. Rozm. geogr.: Anglja, Szwecja, Meksyk, Stany Zjednoczone.

*10. *Physarum cinereum* Pers. Rezerwat, oddz. 256. Na gnijących liściach *Alnus glutinosa*. 7—IX—1923.

*11. *Physarum sinuosum* Weinm. Rezerwat, oddz. 343. Na zbutwiałej korze dębowej. 17—VII—1922, oddz. 371, 372. Na *Polytrichum commune* L. 24—VIII—1922. Bardzo obficie na mchach i żdźbłach roślin zielnych w podmokłym lasku olszowym na polanie Białowieskiej, naprzeciw oddz. 400. 11—IX—1923.

*12. *Physarum contextum* Pers. Rezerwat, oddz. 398. Na korze *Carpinus betulus* 9—IX—1923. Obficie na mchach w lasku olszowym naprzeciw oddz. 400. 11—IX—1923.

*13. *Physarum virescens* Ditm. Rezerwat, oddz. 400. Na żywych liściach *Pulmonaria officinalis*. 25—VIII—1923.

14. *Fuligo septica* Gmel. Najpospolitszy śluzowiec rozpowszechniony na całym terenie Puszczy Białowieskiej. Plazmodja piankowate, żółte lub białe. Niektóre formy powstające z białego plazmodjum wykazują słabo wykształconą właśnie i zredukowaną ilość CaCO_3 w jej węzłach, zbliżając się do *Fuligo candida* Jahn. Bardzo pospolitą jest forma, zbliżona do opisanego przez Persoon'a *Fuligo violacea* (*F. rufa* Fries), o gładkiej, brunatnej, nader tęgiej korze i plazmodjum koloru kremowego. Wszystkie te formy wymagają dokładniejszego zbadania. Wykształcone aethalia spotykałem na pniach drzewnych czasem na wysokości prawie 3 metrów nad ziemią. — Błoński (1) str. 78, (2) str. 68.

*15. *Fuligo muscorum* Alb. et Schw. Syn. *F. ochracea* Peck. Rezerwat, oddz. 372. W niewielkiej ilości na *Polytrichum commune*. 3—IX—1923. Plazmodjum bladło-żółte z różowym odcieniem. Aethalia drobne, 0,5 do 5 mm, żółtawo-szare. Powierzchnia pokryta licznymi płatami żółtych konkrecji wapiennych; leżnia biała, błonkowata. Granulacje wapienne w węzłach włóśni liczne, nieregularne, pomarańczowo-żółte. Zarodniki fioletowe, brodawkowate 10—11 μ . Rzadki śluzowiec, w Polsce dotychczas nie notowany. Rozm. geogr.: Anglja, Szwecja, Szwajcaria, Finlandja, Niemcy, Stany Zjednoczone, Kuba, Venezuela, Cejlon.

*16. *Craterium minutum* Fr. Pospolite. Rezerwat, oddz 370, 314. Obficie na suchych gałęziach i na igliwiu *Picea excelsa*, oddz. 342, 343, 371. Na łodygach roślin zielnych i na mchach. VII—1922, oddz. 372. Na gałęziach *Rubus idaeus* i na *Oxalis acetosella*. VIII—1922, oddz. 317, 375. Na suchych gałęziach i igliwiu *Pinus silvestris*. VIII—1923, oddz. 340—318. Na łodygach *Pteridium aquilinum*, *Circaea lutetiana* i *Equisetum silvaticum*. IX—1923, oddz. 341. Na suchych liściach i gałęziach *Alnus glutinosa*. IX—1923, oddz. 398. Podmokła łąka nad Narewką. Na źdźbłach gnijącej słomy. IX—1923.

*17. *Craterium leucocephalum* Ditm. Nieco rzadsze od poprzedniego gatunku. Rezerwat, oddz. 370. Na suchych liściach. VII—1922, oddz. 342. Na łodygach *Veronica beccabunga* i *Ranunculus* sp. VII—1922, oddz. 369. Na korze zbutwiałej kłody *Ulmus campestris*. VII—1922, oddz. 256. Na gnijących liściach i gałęziach *Alnus glutinosa*.

VII—1922, oddz. 371. Na gałęziach *Rubus idaeus* i łodygach *Urtica dioica*. IX—1923, oddz. 317. Na igliwiu *Pinus silvestris*. IX—1923.

*18. *Craterium aureum* Rost., oddz. 500. W niewielkiej ilości na kawałku gnijącego drzewa dębowego. 22—VII—1922. Wymiary okazów białowieskich: wysokość zarodni wraz z trzonkiem 0.4—0.9 mm, szerokość 0.4—0.5 mm, długość trzonka 0.1—0.4 mm, szerokość 0.01—0.11 mm. Wymiary zarodników: Lister i Jaczewski podają 8—9 μ , Massee i Macbride 9—10 μ ; u okazów białowieskich zarodniki mają przeważnie 9.3 μ , trafiają się jednak zrzadka o średnicy 8, lub też 11 i 13 μ . Śluzowiec dość rzadki, w Polsce znany z Warszawy, Barszczowic i Żydatycz.

19. *Leocarpus fragilis* Rost. Bardzo pospolity w całej Puszczy Białowieskiej. Rezerwat, oddz. 369, 374. Na korze i suchych gałęziach *Pinus silvestris*, oddz. 342, 343. Na pniach *Carpinus betulus*, oddz. 372. Na *Peltigera canina*, oddz. 287, 340. Bardzo obficie na *Leucodon sciuroides* i *Polytrichum commune*, oddz. 344. Na łodygach *Pteridium aquilinum*, oddz. 370. Na *Sticta pulmonaria*, oddz. 341, 399. Na źdźbłach traw, na *Stellaria holostea*, na korze *Acer platanoides* i *Quercus pedunculata* VII—VIII—1922, VIII—IX—1923. — Błoński (2) str. 68. — Steinecke (14) str. 257.

*20. *Diderma spumarioides* Fries. Rezerwat, oddz. 225. Niewiele na suchych liściach *Alnus glutinosa*. 14—IX—1923. Gatunek ten, podany przez Błońskiego z Puszczy Swisłockiej, należy z jego spisu wykreślić. Oryginalne okazy Błońskiego z tej miejscowości, oznaczone jako *Chondrioderma spumarioides* (Fr.) należą do *Badhamia lilacina* Rost.

*21. *Diderma globosum* Pers. Rezerwat, oddz. 257. Na korze zmuszającego pnia *Carpinus betulus*, na suchych gałązkach i opadłych liściach. 9—IX—1923, oddz. 316. Na mchach porastających kłodę dębową. 14—IX—1923. Bardzo obficie na mchach w podmokłym lasku olszowym na polanie Białowieskiej naprzeciw oddz. 400. 20—IX—1923.

*22. *Diderma niveum* Macbr. subsp. *deplanatum* List. Rezerwat, oddz. 344. Na mchach porastających stary pień *Quercus pedunculata*. 12—IX—1923, oddz. 287. Na suchych zmuszających liściach 18—IX—1923, oddz. 398. Na korze dębowej i na *Leucodon sciuroides*. 22—IX—1923. Na ziemiach polskich dotychczas nie notowana. Rozmieszczenie subsp. *deplanatum*: Anglja, Portugalja, Niemcy, Austrja.

*23. *Diderma testaceum* Pers. Rezerwat, oddz. 258. Na mchach i łodygach roślin zielnych. 14—IX—1923.

*24. *Diderma radiatum* List. Dość pospolita. Rezerwat, oddz. 286, 287. Na wilgotnych omszonych pniach *Quercus pedunculata*.

12—IX—1923, oddz. 318, 288. Na starych kłodach *Picea excelsa*. 17—IX—1923, oddz. 344, 372. Na zmurszałych pniach *Carpinus betulus*. 23—IX—1923, 1—XI—1923, oddz. 374. Na starym pniu *Pinus silvestris*. 24—IX—1923, oddz. 399, 398, 369, 316, 285. Na gnijących kłodach *Quercus*. IX—1923.

25. *Diachaea leucopoda* Rost. Śluzowiec bardzo pospolity w wilgotnych lasach Rezerwatu, zwłaszcza w partjach bagnistych. Rezerwat, oddz. 398, 257, 258. Na korze starych pni *Alnus glutinosa*, VII—1922, oddz. 399. Na suchych gałązkach i gnijących liściach *Quercus pedunculata*. VII—1922, oddz. 372, 286. Na *Leucodon sciuroides* i *Hylocomium splendens*. IX—1923, oddz. 316, 342, 370, 314, 315. Na łądogach *Oxalis acetosella*, *Circaea alpina*, *Stellaria nemorum*, *Asperula odorata* i *Urtica dioica*. VIII—1923, oddz. 373. Na *Neckera pennata* i na łądogach *Vaccinium myrtillus*. VIII—1923, oddz. 317. Na korze *Betula verrucosa* i *Populus tremula*. IX—1923, oddz. 287. Na *Polyporus adustus*. IX—1923, oddz. 344, 369. Na łądogach *Pteridium aquilinum* i na gałęziach *Rubus idaeus*. IX—1923, oddz. 400. Na suchych liściach *Carpinus betulus*. IX—1923. — Błoński (2) str. 68.

Ordo Didymiaceae.

*26. *Didymium difforme* Duby. Bardzo pospolite w miejscach wilgotnych i błotnistych, na łądogach roślin zielnych i gnijących resztkach roślinnych. Rezerwat, oddziały 398, 369, 314, 315, 342, 343, 344, 345, 319, 257 i 258. VIII—IX—1923. Podmokła łąka nad Narawką na zachód od Rezerwatu — obficie w stogach gnijącego siana. 25—VIII—1923. Łąka nad rzeczką Hwoźnią; obficie na gnijącym sianie i na łądogach roślin zielnych. 19—IX—1923, oddz. 370 i 316. Na gnijących liściach i łądogach *Pteridium aquilinum*. 28—IX—1923.

*27. *Didymium complanatum* Rost. Tylko raz jeden znalazłem na kawałku kory *Alnus glutinosa* w bagnistym lesie olszowym na południe od polany Białowieskiej. VII—1922.

*28. *Didymium clavus* Rost. Rezerwat, oddz. 398. W niewielkiej ilości na *Hypnum cupressiforme*. 20—IX—1923.

*29. *Didymium melanospermum* Macbr. Gatunek ten wystąpił masowo na terenie Rezerwatu w sierpniu r. 1922. W r. 1923 znajdowałem sporadycznie w niewielkiej ilości. Rezerwat, oddz. 316, 317. Bardzo obficie na mchach u podstawy drzew. VIII—1922, oddz. 341. Obficie na *Polytrichum commune*. VIII—1922, oddz. 342, 343. Na starych pniach *Carpinus betulus*. VIII—1922, oddz. 314, 315, 285. Na suchych gałązkach *Picea excelsa*. VII—1923, oddz. 257, 258. Na om-

szonych kłodach *Quercus pedunculata*. VIII—1923, oddz. 370. Na szyszkach *Picea excelsa*. IX—1923. Zarodniki o grubej błonie, kolczaste, ciemno-brunatne, od 10 do 14.9 μ średnicy. Według Lister'a maksymalna wielkość zarodników *D. melanospermum* wynosi 12 μ .

*30. *Didymium nigripes* Fries. Na gnijącej słomie na polanie Białowieskiej. VIII—1923.

— var. *xanthopus* List. (*D. xanthopus* Fr.). Rezerwat, oddz. 317. Torfowisko śródleśne. Obficie na żywym *Sphagnum* i suchych żdźbłach traw. 30—VIII—1923.

*31. *Didymium squamulosum* Fries. Rezerwat, oddz. 342. Na gnijących liściach *Carpinus betulus*. 15—IX—1923.

32. *Spumaria spongiosa* (Leysser) Jahn emend. 1924 (15 str. 393). Nie częsta. Rezerwat, oddz. 399. Na liściach i łodygach roślin zielnych. VIII—1922, IX—1923, oddz. 315. Na żdźbłach traw IX—1923, oddz. 398. Obficie na pniach *Corylus avellana* i gałęziach *Rubus idaeus* w wilgotnych zaroślach na skraju lasu VIII—1923. Na gałęziach *Alnus glutinosa* w młodniku olszowym na polanie Białowieskiej naprzeciw oddz. 400. 11—IX—1923. Prócz tego widziałem okazy z Rezerwatu północnego, zebrane przez p. prof. W. Siemaszko. VII—1922. — Błoński (1) str. 77, (2) str. 68. — *Spumaria alba* (Bull.).

*33. *Lepidoderma tigrinum* Rost. Niezbyt częsta. Rezerwat, oddz. 318. Na starych omszonych kłodach *Quercus pedunculata*. IX—1923, oddz. 316—317. Na omszonych kłodach *Picea excelsa*. IX—1923, oddz. 257. Na zbutwiałych pniach *Quercus pedunculata*. IX—1923, oddz. 402. Na starym, omszonym pniu *Pinus silvestris*. IX—1923,

Ordo Stemonitaceae.

34. *Stemonitis fusca* Roth. Bardzo pospolita. Rezerwat, oddz. 398, 399, 400, 401, 342, 343, 372. Na starych pniach *Carpinus betulus*. VII—VIII—1922, VIII—IX—1923, oddz. 372. Na pniu *Tilia ulmifolia*. VIII—1922, oddz. 287, 288, 255. Na starych kłodach *Quercus pedunculata*. VIII—1923, oddz. 369, 317, 318. Na kłodach *Picea excelsa*. VIII—1923, oddz. 315, 342. Na suchych liściach i mchach. VIII—IX—1923. — Błoński (1) str. 77, (2) str. 67.

*35. *Stemonitis flavogenita* Jahn. Niezbyt częsta. Rezerwat, oddz. 400. Na korze zbutwiałego pnia *Carpinus betulus*. 15—VII—1922, oddz. 369. Na suchych opadłych liściach. 17—VII—1922, oddz. 370. Na starym pniu *Pinus silvestris*. VIII—1923, oddz. 285. Na zbutwiałych liściach dębowych. VIII—1923, oddz. 285, 286. Na korze sta-

rych pni *Quercus pedunculata*. VIII—1923, oddz. 342. Na żywych liściach *Phegopteris dryopteris*. VIII—1923. Całkowita wysokość zarodni 5—7 mm. Zarodniki 7.4—9.3 μ . Sporadycznie zdarzają się zarodniki o średnicy 6, 11 i 13 μ . Gatunek w Polsce dotychczas nie notowany, prawdopodobnie wskutek zewnętrznego podobieństwa do *St. ferruginea* Ehrenb. Rozm. geogr.: Anglja, Francja, Niemcy, Węgry, Czechosłowacja, Austria, Szwajcaria, Szwecja, Rumunja.

36. *Stemonitis ferruginea* Ehrenb. Pospolita. Rezerwat, oddz. 399, 400. Na starych kłodach *Quercus pedunculata*. VII—1922, VIII—1923, oddz. 370, 319. Na pniach *Carpinus betulus*. VIII—1922, oddz. 285, 315, 341. Na starych szczapach grabowych w sągach drzewa opałowego. VIII—1923. — Błoński (1) str. 77, (2) str. 67.

*37. *Comatricha nigra* Schroet. Rezerwat, oddz. 318. Na suchych opadłych gałęziach *Picea excelsa*. 27—VIII—1923, oddz. 340, 370. Na gnijących szczapach *Carpinus betulus*. 1—IX—1923.

*38. *Comatricha pulchella* Rost. var. *fusca* Lister. Syn. *C. Persoonii* Rost., *Stemonitis pulchella* Bab., *St. papillata* Auct. non Persoon. Rzadka. Rezerwat, oddz. 315. Na zbutwiałym *Fomes applanatus*. 25—VIII—1923, oddz. 398. Na mchach porastających starą kłodę dębową. 30—VIII—1923. Wszystkie zebrane okazy należą do var. *fusca* List.

W monografii śluzowców rosyjskich A. Jaczewskiego (6) str. 253, znajdujemy wzmiankę, jakoby gatunek powyższy był znajduwany w Puszczy Białowieskiej przez Błońskiego, chociaż oryginalnych okazów z tej miejscowości Jaczewski nie widział. Błoński (2) str. 67, wymienia jednak z terenu Puszczy (Straż Browska) tylko *Comatricha typhina* (Roth) = *C. typhoides* Rost. i *C. papillata* (Pers.) = *Stemonitis papillata* Pers. = *Enerthenema papillatum* Rost. Stąd więc wynika, że Błoński znajdował w Puszczy Białowieskiej jednego tylko przedstawiciela rodzaju *Comatricha*, mianowicie *C. typhoides* Rost. Omyłka Jaczewskiego tembardziej jest dziwna, że na str. 233 podaje on *Enerthenema papillatum* Rost. z Puszczy Białowieskiej, powołując się na Błońskiego, a na str. 234 wyraźnie zaznacza, że gatunek ten w spisie Błońskiego jest oznaczony jako *Comatricha papillata*.

39. *Comatricha typhoides* Rost. Bardzo pospolita. Rezerwat, oddz. 398, 399, 373. Obficie na starych pniach *Carpinus betulus*. VIII—1922, oddz. 400, 371, 372, 343. Na butwiejących kłodach *Quercus pedunculata*. VIII—1922, oddz. 369, 317, 316, 340. Bardzo obficie na gnijących kłodach *Betula verrucosa*. VIII—IX—1923, oddz. 340, 314, 315, 284, 285. Na butwiejących szczapach brzoźowych i grabo-

wych w sągach drzewa. opałowego IX—1923. — Błoński (2) str. 67. — *C. typhina* (Roth).

*40. *Comatricha irregularis* Rex. Syn. *Comatricha longa* Peck. var. *irregularis* Lister, *C. crypta* Macbr., *Stemonitis crypta* Schwein. Rezerwat, oddz. 317. Obficie na gnijącym, wilgotnym pniu *Carpinus betulus*. 29—IX—1923.

Okazy *Comatricha irregularis* z Puszczy Białowieskiej na pierwszy rzut oka przypominają nieco karłowate formy *Stemonitis fusca* Roth. Na wspólnej, silnie wykształconej, brunatnej leźni wznoszą się gromadnie grupy licznych, ściśle do siebie przylegających, nieregularnie walcowatych, ciemno-brunatnych zarodni. Długość zarodni od 2 do 5 mm., szerokość 0.2—0.36 mm. Trzonek bardzo cienki, czarny, błyszczący 1.5—3 mm. Columella, mniej lub więcej falisto wygięta, dochodzi prawie do wierzchołka zarodni, wydając nader liczne, łukowate, anastomozujące ze sobą brunatne rozgałęzienia włóśni. Gęsta sieć wewnętrzna wytwarza tu i owdzie w miejscach zrostu włókien błonkowate, nieregularne węzły. Obwodowa część włóśni składa się z delikatnej, prawie bezbarwnej sieci zewnętrznej o nierównych oczkach. Wolne końce nieliczne, słabo rozwinięte. Masa zarodników ciemno-brunatna. Zarodniki gęsto-kolczaste 8—9—9.3 μ średnicy, brunatne; jeden biegun stale znacznie jaśniejszy. Według Lister'a niektóre okazy *C. irregularis* posiadają zarodniki o siatkowatej strukturze, zbliżające się do zarodników *C. longa* Peck. U okazów białowieskich brak zupełny retikulacji lub zrastania nasady kolców. Nieznane według Lister'a i Macbride'a plazmodjum *C. irregularis*, obserwowałem we wrześniu r. 1923. Jest ono białe, nieco wodniste; zewnętrznie nie różni się od plazmodjów innych gatunków *Comatricha*. Młode, niewykształcone zarodnie są również białe. Ciekawy ten śluzowiec, o ile mi wiadomo z dostępnej w chwili obecnej literatury, znany był dotychczas tylko z Ameryki północnej i Australji. Monografia Lister'a nie podaje żadnego stanowiska z Europy. Rozm. geogr.: „Nowa Anglja, na zachód do Gór Skalistych, na południe do Kansasu i Texasu... Nie jest pospolity“ (Macbride); „Philadelphia, Maine, Iowa, Colorado“ (Lister).

41. *Enerthenema papillatum* Rost. Bardzo rzadka. Rezerwat, oddz 370. Na butwiejącej kłodzie *Pinus silvestris*. 29—VII—1922. — Błoński (2) str. 67. — *Comatricha papillata* (Pers.).

*42. *Lamproderma arcyrionema* Rost. Rezerwat, oddz. 400, Obficie na gnijącej kłodzie *Tilia ulmifolia* oraz na suchych liściach i opadłych owocach *Carpinus betulus*. 15—VII—1922. Rzadki śluzowiec, w Polsce znany z Gór Świętokrzyskich i z Buczacza.

*43. *Lamproderma columbinum* Rost. Dość pospolita. Rezerwat, oddz. 315, 317, 341, 316, 289. Na butwiejących, omszonych kłodach *Quercus pedunculata*. VIII—IX—1923, oddz. 286, 257, 316, 317, 288. Na wilgotnych, omszonych kłodach *Picea excelsa*. VIII—IX—1923.

*44. *Lamproderma violaceum* Rost. Rezerwat, oddz. 343. W dużej ilości na mchu porastającym starą kłodę *Quercus pedunculata*. I—XI—1923.

Ordo Amaurochaetaceae.

*45. *Amaurochaete fuliginosa* Macbr. Rezerwat, oddz. 256. Dość licznie na spiłowanej powierzchni szczap sosnowych. 18—IX—1923.

Ordo Heterodermaceae.

*46. *Lindbladia effusa* Rost. Niezbyt częsta. Rezerwat, oddz. 225. Na wilgotnym, omszonym pniu *Quercus pedunculata*. 18—IX—1923, oddz. 318. Dość licznie na zbutwiałej kłodzie *Picea excelsa*. 26—IX—1923, oddz. 288. Na spróchniałych omszonych kłodach *Quercus pedunculata*. 26—IX—1923, oddz. 398. Na gnijącym pniu *Quercus pedunculata*. 27—IX—1923.

47. *Cribraria argillacea* Pers. Rezerwat, oddz. 318. W niewielkiej ilości na zbutwiałym pniu *Picea excelsa*. 27—IX—1923. — Błóński (2) str. 66.

*48. *Cribraria rufa* Rost. Dość częsta. Rezerwat, oddz. 399, 316, 318, 314. Na zbutwiałych kłodach *Picea excelsa*. VIII—IX—1923, oddz. 371, 369, 370. Obficie na gnijących pniach *Quercus pedunculata*. VIII—IX—1923.

*49. *Cribraria aurantiaca* Schrad. Pospolita. Rezerwat, oddz. 398, 372, 373, 317, 369, 370. Na starych zmurszałych pniach *Picea excelsa*. VIII—1923, oddz. 287. Na zmurszałym pniu *Pinus silvestris*. VIII—1923, oddz. 369, 343, 286. Obficie na starych kłodach *Picea excelsa*. IX—1923.

*50. *Cribraria intricata* Schrad. Rezerwat, oddz. 288. W niewielkiej ilości na zbutwiałym pniu *Picea excelsa*. 26—IX—1923. W Polsce dotychczas nie notowana. Rozm. geogr.: Anglja, Szwecja, Niemcy, Danja, Rumunja, Szwajcarja, Włochy. Bardzo rozpowszechniona w Stanach Zjednoczonych i krajach zwrotnikowych.

*51. *Cribraria tenella* Schrad. Rezerwat, oddz. 370. Na wilgotnym gnijącym pniu *Picea excelsa*. 30—VIII—1923.

*52. *Cribraria purpurea* Schrad. Nie częsta, lecz występuje zwykle w dużej ilości. Rezerwat, oddz. 225. Na wilgotnych pniach

i kłodach *Picea excelsa*. 18—IX—1923, oddz. 318. Bardzo obficie na zbutwiałej kłodzie *Picea excelsa*. 26—IX—1923, oddz. 288. Na starych omszonych kłodach *Quercus pedunculata* i *Picea excelsa*. 27—IX—1923, oddz. 256, 258. Obficie na zbutwiałych pniach *Quercus pedunculata* i *Picea excelsa*. 26—IX—1923.

*53. *Dictydium cancellatum* Macbr. Podczas mego pobytu śluzowiec ten występował bardzo rzadko i w pojedynczych okazach. Rezerwat, oddz. 370. Na zbutwiałym pniu *Picea excelsa*. VIII—1923, oddz. 374. Na starym pniu *Pinus silvestris*. VIII—1923.

Ordo Tubulinaceae.

54. *Tubifera ferruginosa* Gmel. Pospolita. Rezerwat, oddz. 400, 401. Na zmurszałych pniach *Tilia ulmifolia*. VIII—1922, oddz. 398, 369, 342, 371, 372. Na starych kłodach *Carpinus betulus*. VIII—IX—1923, oddz. 370. Na pniach *Pinus silvestris*. VIII—1923, oddz. 315, 316, 317, 318, 344, 373, 288. Na zmurszałych kłodach *Picea excelsa*. VIII—1922, VIII—IX—1923, oddz. 398, 314. Na starych pniach *Alnus glutinosa*. VIII—1923. — Błoński (2) str. 66. — *Tubulina cylindrica* (Bull.).

Ordo Reticulariaceae.

*55. *Dictydiaethalium plumbeum* Rost. Rezerwat, oddz. 341. W niewielkiej ilości na spiłowanej powierzchni gnijących szczap *Betula verrucosa*. 25—IX—1923.

*56. *Enteridium olivaceum* Ehrenb. Rezerwat, oddz. 316. Drobne aethalia na zbutwiałym *Fomes applanatus*. 20—IX—1923.

57. *Reticularia lycoperdon* Bull. W czasie mego pobytu śluzowiec ten występował stosunkowo rzadko; najczęściej znajdowałem w sągach drzewa opałowego. Rezerwat, oddz. 255. Na zmurszałym pniu *Betula verrucosa*. X—1922, oddz. 341. Na gnijącej kłodzie *Carpinus betulus*. 24—IX—1923, oddz. 340, 341, 314, 315, 284, 285. Bardzo obficie na spiłowanej powierzchni szczap brzożowych. 25—IX—1923. — Błoński (2) str. 67. Wskazana tylko dla Puszczy Świślockiej. — Steinecke (14) str. 264.

Ordo Lycogalaceae.

*58. *Lycogala flavofuscum* Rost. Bardzo rzadka i w pojedynczych okazach. Rezerwat, oddz. 370. Na pniu *Carpinus betulus*. X—1922, oddz. 315. Na gnijącej kłodzie *Carpinus betulus*. 25—VIII—1923.

59. *L. epidendrum* Fries. Najpospolitszy śluzowiec w Puszczy Białowieskiej. Notowana na zbutwiałych lub gnijących pniach i kło-

dach *Betula*, *Quercus*, *Carpinus*, *Picea*, *Pinus*, *Tilia*, *Alnus*, *Ulmus*, *Populus*, *Fraxinus* i *Acer platanoides*, na opadłych gałęziach, w sągach drzewa opałowego, rzadziej na suchych liściach i na ziemi. Wymieniam tylko niektóre bardziej charakterystyczne stanowiska. Rezerwat, oddz. 400, 401. Na zmurszałych pniach *Tilia ulmifolia* i *Carpinus betulus*. VII—1922, oddz. 399. Na starych pniach *Acer platanoides*. VII—1922, oddz. 342. Na zbutwiałym pniu *Populus tremula*. VII—1912, oddz. 224. Na gnijących pniach *Alnus glutinosa* i *Fraxinus excelsior*. VIII—1923, oddz. 370, 371, 372. Na starych kłodach *Picea excelsa*. VIII—1923, oddz. 398, 317, 341, 369. Bardzo obficie na zmurszałych pniach *Betula verrucosa* i *Quercus pedunculata*. VIII—1923, oddz. 317, 370. Na pniach *Pinus silvestris*. IX—1923, oddz. 314. Na suchych liściach dębowych. IX—1923, oddz. 315. Na zbutwiałym *Fomes applanatus*. IX—1923. — Błoński (1) str. 77, (2) str. 67. — Steinecke (14) str. 264.

*60. *L. conicum* Pers. Rezerwat, oddz. 315. W kilku zaledwie okazach na zbutwiałym, omszonym pniu *Carpinus betulus*. 25—VIII—1923. Aethalia stożkowate, oliwkowo-brunatne, błyszczące, zlekka iryzujące. Powierzchnia pokryta delikatną siateczką złożoną z licznych, wydłużonych, zlewających się ciemnych pęcherzyków. Masa zarodników w stanie świeżym różowawa, następnie blado-oliwkowa. Zarodniki w świetle przechodzącem prawie bezbarwne, od 4 do 7 μ . Wymiary okazów białowieskich: wysokość 1.4—2 mm, szerokość 1—1.6 mm. Bardzo rzadki śluzowiec, w Polsce dotychczas nie znajduwany. Z krajów ościennych znany tylko z Niemiec. Rozm. geogr.: Szwajcaria, Szwecja, Niemcy, Francja? (Person teste Rostafiński), Stany Zjednoczone (Philadelphia, Ohio, Pensylwania, Missouri), Santa Cruz, Ceylon, Japonia.

Ordo Trichiaceae.

61. *Trichia favoginea* Pers. Pospolita. Rezerwat, oddz. 399, 371, 401, 342, 373. Pod korą i w szczelinach zbutwiałych pni *Carpinus betulus*. VII—1922, VIII—IX—1923, oddz. 341, 284, 285, 369, 370. W szczelinach starych pni *Quercus pedunculata*. VIII—1922, VIII—IX—1923, oddz. 398, 369, 318, 258. W szczelinach i na korze gnijących pni *Betula verrucosa*. VIII—1922, VIII—IX—1923, oddz. 370, 400, 318. W szczelinach starej kłody *Picea excelsa*. IX—1923. — Błoński (2) str. 67. — *T. chrysosperma* (Bull.).

*62. *Trichia affinis* de Bary. Rezerwat, oddz. 342. W niewielkiej ilości na zbutwiałej kłodzie *Betula verrucosa*. IX—1923.

*63. *Trichia persimilis* Karst. Bardzo pospolita. Rezerwat, oddz.

399, 400, 401, 372, 342. Obficie w szczelinach i na korze zbutwiałych pni *Carpinus betulus*. VII—VIII—1922, VIII—IX—1923, oddz. 398, 369, 314, 315, 288, 318. Pod korą gnijących pni *Betula verrucosa*. VIII—IX—1923, oddz. 370. Na mchach i suchych gałęziach. VIII—1923, oddz. 343, 256. Na korze i w szczelinach zbutwiałych pni *Alnus glutinosa*. VIII—IX—1923, oddz. 284, 285. Obficie w spróchniałych kłodach *Quercus pedunculata*. IX—1923, oddz. 371. W szczelinach zmurszałego pnia *Tilia ulmifolia*. IX—1923, oddz. 254. Pod korą gnijącej kłody *Populus tremula*. IX—1923, oddz. 287. W szczelinach zbutwiałej kłody *Picea excelsa*. IX—1923.

64. *Trichia scabra* Rost. Niezbyt częsta, przynajmniej w okresach mego pobytu. Rezerwat, oddz. 370, 344, 316. W szczelinach starych pni *Carpinus betulus*. VIII—IX—1923, oddz. 314, 286, 318. Na korze gnijących pni *Betula verrucosa*. VIII—1923, oddz. 256. Na pniach *Quercus pedunculata*. IX—1923. — Błoński (2) str. 67.

*65. *Trichia varia* Pers. Bardzo pospolita. oddz. 398, 399, 400, 401, 371, 372, 344, 316, 286. Na zmurszałych pniach *Carpinus betulus*. VIII—1922, VIII—1922, VIII—IX—1923, oddz. 370, 374, 346. Na starych pniach *Pinus silvestris*. IX—1923, oddz. 285, 254, 257. Na gnijącej korze dębowej. IX—1923, oddz. 369, 340, 314, 318, 258. Na zbutwiałych pniach *Betula verrucosa*. VIII—IX—1923, oddz. 255, 256, 257. Na gnijących pniach *Alnus glutinosa* i *Populus tremula*. IX—1923, oddz. 342. Na gnijącej kłodzie *Fraxinus excelsior*. IX—1923, oddz. 372. Na zmurszałych pniach *Tilia ulmifolia* i *Acer platanoides*. IX—1923. — *Trichia varia* Pers. a. *genuina* z puszczy Ładzkiej w zielniku Błońskiego jest *T. scabra* Rost.

*66. *Trichia contorta* Rost. Rezerwat, oddz. 315. Na zbutwiałej szczapie *Betula verrucosa*. 17—IX—1923.

*67. *Trichia decipiens* Macbr. Bardzo pospolita. Rezerwat, oddz. 399, 400, 401, 371, 372, 342, 315. W szczelinach starych zbutwiałych pni *Carpinus betulus*. VIII—IX—1923, 1—XI—1923, oddz. 284, 285, 287, 257, 343. Na starych pniach *Quercus pedunculata*. IX—1923, oddz. 224, 258, 289, 318, 319, 340, 369, 398. Na gnijących kłodach *Betula verrucosa*. VIII—IX—1923, oddz. 371. Na zmurszałym pniu *Tilia ulmifolia*. IX—1923, oddz. 254. Na gnijących gałęziach *Alnus glutinosa*. IX—1923.

*68. *Trichia botrytis* Pers. Niezbyt częsta. Rezerwat, oddz. 399, 400, 371, 284, 285, 287, 343. Na bardzo starych gnijących kłodach *Quercus pedunculata*. IX—1923, oddz. 318, 369. Na zbutwiałych kłodach *Betula verrucosa*. IX—1923, oddz. 316, 317. Na starych kłodach *Picea excelsa*. I—1923, oddz. 399, 400. Na zmurszałych pniach *Car-*

pinus betulus. IX—1923. Przeważnie występuje w odmianie *lateritia* Lister.

69. *Hemitrichia vesparium* Macbr. Bardzo pospolita. Rezerwat, oddz. 399, 400, 371, 342, 369, 340, 341, 316. W szczelinach i pod korą zmurszałych pni *Carpinus betulus*. VIII—IX—1923, oddz. 370, 344. Na starych pniach *Picea excelsa*. IX—1923, oddz. 288. Na gnijących kłodach *Betula verrucosa*. IX—1923, oddz. 256, 257. Na gnijących pniach *Alnus glutinosa*. IX—1923, oddz. 343. Na starym pniu *Carpinus betulus* w formie plazmodjokarpów. 2—XI—1923. — Błóński (1) str. 67. — *Hemiarcyria rubiformis* (Pers.).

*70. *Hemitrichia clavata* Rost. Dość pospolita. Rezerwat, oddz. 317, 398, 314. Na zmurszałych kłodach *Betula verrucosa*. IX—1923, oddz. 286, 287, 288, 318. W szczelinach zmurszałych pni *Quercus pedunculata*. IX—1923, oddz. 255. Na korze starego pnia *Populus tremula*. IX—1923, oddz. 342, 372, 373. W szczelinach zmurszałych pni *Carpinus betulus*. IX—1923.

*71. *Hemitrichia serpula* Rost. Bardzo rzadka. Rezerwat, oddz. 315. Na zbutwiałym, omszonym pniu *Carpinus betulus*. 25—VIII—1923, oddz. 343. Na starym pniu *Carpinus betulus*. 18—IX—1923, oddz. 398. W szczelinach zbutwiałego pnia *Quercus pedunculata*. 24—IX—1923.

Ordo Arcyriaceae.

*72. *Arcyria ferruginea* Sauter. Bardzo rzadka. Rezerwat, oddz. 400. W szczelinach zmurszałego pnia *Tilia ulmifolia*. VIII—1922, oddz. 372. Obficie na starej, gnijącej kłodzie *Quercus pedunculata*. VIII—1922.

*73. *Arcyria cinerea* Pers. Dość pospolita. Rezerwat, oddz. 399. Na gnijących gałęziach *Quercus pedunculata*. VII—1922, oddz. 400, 343, 371, 372. Na gnijących pniach *Carpinus betulus*. VII—1922, VIII—1923, oddz. 369, 314, 317. Na gnijących kłodach *Betula verrucosa*. VIII—1923, oddz. 374, 317. Na starych kłodach *Pinus silvestris*. VIII—1923, oddz. 374. Na zbutwiałym pniu *Tilia ulmifolia*. VIII—1923.

*74. *Arcyria pomiformis* Rost. Tylko raz jeden znalazłem w niewielkiej ilości na starych pniach *Pinus silvestris* w suchym lesie sosnowym przy szosie do Prużan na wschodnim krańcu Puszczy. VIII—1922. Wskazaną przez Błóńskiego dla Puszczy Świsłockiej *Arcyria pomiformis* (Roth), należy z jego spisu wykreślić. Oryginalne okazy z tej miejscowości, przechowywane pod tą nazwą w zielniku Błóńskiego, należą do *Trichia decipiens* Macbr.

75. *Arcyria denudata* Sheldon. Bardzo pospolita w całej Puszczy Białowieskiej. Rezerwat, oddz. 398, 341, 375, 369, 340. Bardzo

obficie w szczelinach zbutwiałych pni *Carpinus betulus*. VII—1922, VIII—1923, oddz. 399. Na zbutwiałym *Fomes ignarius*. VII—1922, oddz. 344, 373. Na *Leucodon sciuroides*. VII—1922, oddz. 369. Na zbutwiałym *Fomes applanatus*. VIII—1923, oddz. 317. Na starym pniu *Betula verrucosa*. VIII—1923, oddz. 314. Na gnijących pniach *Alnus glutinosa*. VIII—1923, oddz. 372. Na zmurszałej kłodzie *Tilia ulmifolia*. IX—1923, oddz. 287, 257, 258. W szczelinach zbutwiałych pni *Quercus pedunculata*. IX—1923. — Błoński (2) str. 66. — *Arcyria punicea* (Pers.). — Steinecke (14) str. 264.

76. *Arcyria incarnata* Pers. Bardzo pospolita. Rezerwat, oddz. 399, 372. Na zbutwiałych pniach i suchych gałęziach *Picea excelsa*. VII—1922, oddz. 398, 369, 317. Bardzo obficie na gnijących kłodach *Betula verrucosa*. VII—VIII—1922, VIII—1923, oddz. 370, 316. W szczelinach starych pni *Quercus pedunculata*. VIII—1922, oddz. 400, 401, 432, 433. Na zmurszałych pniach *Carpinus betulus*. VII—1922, VIII—1923, oddz. 370, 340. Na starych pniach *Pinus silvestris*. VIII—1923, oddz. 314, 315. Na szczapach brzożowych w sągach drzewa opałowego. IX—1923. — Błoński (1) str. 67, (2) str. 77.

77. *Arcyria nutans* Grev. Niezbyt częsta. Rezerwat, oddz. 369, 370. W szczelinach zmurszałych pni *Quercus pedunculata*. VII—1922, VIII—1923, oddz. 400, 256, 318. Na gnijących kłodach i opadłych gałęziach *Picea excelsa*. VII—1922, VIII—1923, oddz. 318. Na gnijących kłodach *Pinus silvestris*, VIII—1923, oddz. 257. Na gnijącym pniu *Alnus glutinosa*. VIII—1923. — Błoński (2) str. 67.

*78. *Arcyria Oerstedtii* Rost. Rezerwat, oddz. 370. Bardzo obficie na wilgotnej, butwiejącej kłodzie *Tilia ulmifolia*. 24—IX—1923. Rzadki śluzowiec, u nas znany dotychczas tylko z Weleśnicy w powiecie Pińskim. (M. Twardowska. Wiadomość o śluzowcach znalezionych w latach 1878—1883. Pamiętnik Fizjograficzny t. V 1885, str. 162).

*79. *Lachnobolus congestus* Lister. Rzadki. Rezerwat, oddz. 370. Na obdartej z kory kłodzie *Picea excelsa*. 23—VII—1922, oddz. 317. Na zbutwiałych kawałkach drzewa brzożowego. 25—VIII—1923, oddz. 340. W niewielkiej ilości na spiłowanej powierzchni szczapy *Betula verrucosa* w sągu drzewa opałowego. 24—IX—1923. W Polsce znany dotychczas tylko z Szemetowszczyzny w pow. Święciańskim i Weleśnicy w pow. Pińskim (M. Twardowska l. cit.).

*80. *Perichaena corticalis* Rost. Rezerwat, oddz. 317. Obficie na wewnętrznej stronie kory zmurszałej *Populus tremula*. 21—IX—1923.

Literatura.

1. Błoński, F., Drymmer, K. i Ejsmond, A. Sprawozdanie z wycieczki do Puszczy Białowieskiej w lecie 1887 roku. Pamiętnik Fizjograficzny, t. VIII, 1888, Warszawa.
2. Błoński, F. i Drymmer, K. Sprawozdanie z wycieczki botanicznej odbytej do Puszczy Białowieskiej, Ładzkiej i Świsłockiej w 1888 roku. Pam. Fizjogr. t. IX, 1899, Warszawa.
3. Čelakovský, L. fil. České Myxomycety in Archiv pro přírodovědecký výzkum Čech, VII. díl. čís. 5. Botan. oddělení. 1890, Praha.
4. Cohn, F. Kryptogamenflora von Schlesien. (Ill. Pilze von J. Schroeter). 1899.
5. Hiller, W. Das Bestimmen von Hölzern nach mikroskopischen Merkmalen. Mikrokosmos. Jahrg. XVI, 1923.
6. Jaczewski, A. Sliziewiki. Mikologiczeskaja flora Jewropiejskoj i Azjatskoj Rossii. T. II. Moskwa, 1907.
7. Lister, A. A Monograph of the Mycetozoa. London, 1911.
8. Macbride, T. H. The North American Slime-Moulds. New-York 1899.
9. Massee, G. A. A Monograph of the Myxogasteres. London, 1892.
10. Namysłowski, B. Śluzowce i grzyby Galicji i Bukowiny. Pam. Fizjogr. t. XXII, 1914, Warszawa.
11. Rönn, H. Die Myxomyceten des nordöstlichen Holsteins in „Schriften des Naturwiss. Var. für Schleswig-Holstein“. Bd. XV, Kiel, 1911.
12. Rostafiński, J. Śluzowce (Mycetozoa). Monografia. Paryż, 1875—76.
13. Rothert, W. Die bei Riga gefundenen Myxomyceten. Scripta Botanica Hor. Bot. Petropol., 1890, Petersburg.
14. Steinecke, F. Die Kryptogamen im Urwalde in „Białowies in deutscher Verwaltung“. Viertes Heft. Berlin 1918.
15. Jahn, E. Myxomycetenstudien. XI. Beobachtungen über seltene Arten. Berichte der Deutsch. Botan. Ges. Bd. XLI. Jahrg. 1923. Berlin 1924.
16. Schinz, H. Myxogasteres (Myxomycetes, Mycetozoa oder Schleimpilze) in: Rabenhorsts Kryptogamen-Flora von Deutschland, Oesterreich und der Schweiz Leipzig, 1920.

Summary.

This short paper gives the results of investigations of the Myxomycetes, made by the author during summer vacations in 1922 and 1923 in the northern Protected Territory of the Great Białowieża-Forest. Owing to the mycological works (1 and 2) of Franciszek Błoński, published in 1888 and 1889, are known in the Białowieża-Forest 24 slime-moulds. Dr. Fr. Steinecke mentions in his article „Die Kryptogamen im Urwalde“ (see „Białowies in deutscher Verwaltung“ IV. Heft 1918) some ubiquitous form which were already known here.

On the whole the author found 80 species of Myxomycetes, among which he discovered 10 forms, that have never been observed before in the Republic of Poland:

Badhamia foliicola Lister.

Badhamia lilacina Rost.

Physarum leucopus Link.

P. connatum Lister.

Fuligo muscorum Alb. et Schw.

Diderma niveum Macbr. subsp. *deplanatum* List.

Stemonitis flavogenita Jahn.

Comatricha irregularis Rex.

Cribraria intricata Schrad.

Lycogala conicum Pers.

According to the Monographs of Lister (pag. 160) and Schinz (16), *Comatricha irregularis* Rex, which is an American and Australian form, has not been observed in Europe. Sporangia of this species are cylindrical, crowded in clusters, dark brown, 2 to 5 mm high, 0.2–0.36 mm broad. Stalk 1.5 to 3 mm high black, shining, very slender. Columella more or less flexuose, continued to near the apex of the sporangium. Capillitium a close network of arcuate brown threads. The superficial net irregular. The free terminal branches little in number, nearly colourless. Spores closely spinulose 8–9–9.3 μ diam., brown, pale on one side. Found on dead wood of *Carpinus betulus* 29-IX-1923. The plasmodium of this species, unknown according to Lister and Macbride, is watery and white. The immature specimens are also white.

In the list of the specimens given by the author in the Polish text, all the species new for the Białowieża-Forest are denoted by asterisks.

Warsaw. The University Zoological Laboratory.

(Wpłynęło do redakcji 18 marca 1924 r.).